اشتباه علامه در حمزة بن بزیع در کتاب خلاصه

بنابراین حمزة بن بزیع از اینها است. این نکته را هم عرض کنم؛ مرحوم علامه در خلاصه، در مورد حمزة بن بزیع فرموده‌اند: «من صالحی هذه الطائفه». علامه در اینجا عبارت نجاشی را آورده‌اند. اما به گمانم اینجا یک چیزی شده است. ایشان مطلبی که نجاشی راجع به محمد بن اسماعیل بن بزیع را در خلاصه آورده و این خوب است. یعنی علامه ذیل محمد بن اسماعیل بن بزیع عبارت را به خود محمد زده‌اند و درست هم بوده. اما وقتی راجع به حمزة بن بزیع صحبت فرموده‌اند، عبارت نجاشی «من صالحی هذه الطائفه» را به او زده‌اند، درحالی‌که این تعبیر وصف محمد بن اسماعیل بن بزیع است. ولو پشت سر حمزه آمده است. عبارتش این است:

> **محمد بن إسماعيل بن بزيع؛ أبو جعفر مولى المنصور أبي جعفر ، وولد بزيع بيت ، منهم حمزة بن بزيع. كان من صالحي هذه الطائفة وثقاتهم ، كثير العمل[1]**

« وولد بزيع بيت»؛ خیلی ها این «بیت» را ثلاث خوانده‌اند. ولی ظاهراً«بیت» اولی است. «منهم حمزة بن بزيع. كان من صالحي هذه الطائفة وثقاتهم»؛ علامه از اینجا فرموده‌اند که «حمزة بن بزيع من صالحي هذه الطائفه». و حال اینکه اصلاً منظور نجاشی این نیست. «منهم حمزة بن بزيع» تمام. «كان» یعنی «كان محمد بن اسماعيل». این رسم نجاشی است. لذا خود علامه وقتی محمد بن بزیع را فرمودند «كان» را به خود محمد زدند. اما نمی‌دانم آن جا چه شده است. لذا معلوم باشد که «كان» برای محمد بن بزیع نیست. علی ای حال این روایت را در کشی داریم که حضرت فرمودند «رحمه الله»، ولی بین شیعه و مخاطبین حضرت معروف «وقف علی موسی بن جعفر» بود. یعنی شیعه حمزة بن بزیع را جزء واقفه می‌دانستند.

شاگرد: بردار عبد الله بن احمد نهیک ملقب به «دحمان»[2] است. این همان «دهقان» نیست؟!

استاد: ببینید «دهقان» وصف حمید بن زیاد هست. حمید بن زیاد در اول سند، دهقان دارد. صحبت سر شیخ او است؛ ابن نهیک است.

شاگرد: راجع به بردار عبدالله بن احمد نهیک، لقب «دحمان» آمده که ظاهراً تصحیف «دهقان» باشد.

استاد: نکته خوبی است.

والحمد لله رب العالمین

[1] رجال النجاشي نویسنده : النجاشي، أبو العبّاس جلد : 1 صفحه : ۳۳۰

[2] همان صفحه : ۲۳۶

بازبینی #3
ایجاد شده 30 دسامبر 2025 15:24:49 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 فوریه 2026 13:33:54 توسط ... .